

УДК 336.71+368

М. Ю. Шевцова, Є. О. Карацюба

Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара

РОЗВИТОК ВЗАЄМОДІЇ БАНКІВ І СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Стаття присвячена висвітленню основних теоретичних засад взаємодії банків та страхових компаній та виявленню ефективних механізмів співпраці даних фінансових установ.

Ключові слова: банки, страхові компанії, взаємодія, інтеграція.

Статья посвящена теоретическим основам и практическим особенностям взаимодействия банков и страховых компаний и выявлению эффективных механизмов сотрудничества этих финансовых институтов.

Ключевые слова: банки, страховые компании, взаимодействие, интеграция.

The article is dedicated to the enlightenment of main theoretical foundations of cooperation between banks and insurance companies and finding of effective mechanisms of collaboration of mentioned financial institutions.

Keywords: banks, insurance companies, cooperation, integration.

Актуальність даної теми обумовлена тим, що в умовах загострення конкуренції та необхідності забезпечення прибуткової і стабільної діяльності як на банківському, так і на страховому ринку в Україні можливий розвиток інтеграційних процесів, тобто об'єднання банківського і страхового бізнесу у великі фінансово-промислові групи, холдинги. Це обов'язково приведе до об'єктивної необхідності сформулювати ефективну стратегію взаємодії між даними учасниками фінансового ринку України.

На даний момент уже існують певні моделі взаємодії банківських і страхових установ. Проте схеми взаємовигідних напрямків співпраці між даними фінансовими установами можуть поповнюватись або змінюватись у процесі розвитку фінансово-економічної ситуації на ринку України [1].

Таким чином, виникає нагальна потреба у дослідженні дійових моделей взаємодії банківського та страхового капіталу в умовах інтеграційних процесів та в аналізі ефективності даної інтеграції. Подальший розгляд та аналіз сучасних аспектів співпраці комерційних банків зі страховими компаніями дозволить детальніше розглянути внутрішньоекономічний механізм цієї інтеграції.

Інтеграційним процесам на фінансовому ринку значну увагу приділили багато дослідників, серед вітчизняних можна виділити О. Гошовську, О. Дьоміну, Н. Задарей, П. Іванова, О. Корнілова, О. Кузьміна, Е. Курдину, В. Фурмана, О. Шкарпову. Однак більшість досліджень стосуються загальної проблематики консолідації на ринку фінансових послуг України, а тема інтеграції фінансових інститутів та страхових установ вітчизняними дослідниками сьогодні висвітлена лише частково.

Практика створення і реалізації сумісних продуктів банку і страхової компанії розглянута Р. Суськіним. Вчений І.Н. Кожевнікова у своїй монографії дає описання економічних основ взаємодії страхових компаній та банківських установ як економічних відносин, що пов'язані з залученням і використанням грошових коштів населення та підприємств.

Питанням співпраці банків і страхових компаній в країнах СНД і за кордоном присвячені праці І.А. Габібуліна і О. Яцентюка. В свою чергу, О. Яцентюк розглядає питання взаємодії банківського та страхового бізнесу в розрізі світового досвіду

і особливостей її розвитку окремо в Росії. Дослідники аналізують усі можливості застосування страхових послуг у банківському секторі.

Основна мета роботи полягає в вивченні основ консолідації банківського та страхового бізнесу та пошуку ефективних механізмів взаємодії банківських та страхових установ, які б дали змогу зробити їх інтеграцію взаємовигідною.

В умовах впливу інтернаціоналізації та глобалізації на розвиток інтеграції України в світову економіку та посилення процесів концентрації та конкуренції у сфері вітчизняного банківського та страхового бізнесу особливо актуальною як для банків, так і для страхових компаній стає проблема вибору ефективних напрямів їх об'єднання (організаційної форми співпраці), раціональної взаємодії з метою збереження фінансової стійкості, досягнення конкурентних переваг та отримання перспектив зростання [2].

Організаційні форми консолідації банківського та страхового бізнесу включають у себе модель спільного підприємства, стратегічну модель створення нової інституції, модель обміну акціями фінансових інституцій чи створення конгломерату – фінансової групи, а також стратегічний альянс [3].

В Україні формування банківсько-страхових груп тільки набирає обертів. Поки що в Україні банки і страхові компанії стикаються на обмежених сегментах фінансових послуг, що пропонуються клієнтам. До того ж, у страхових компаній багато проблем, які частково вирішуються при створенні банківсько-страхової групи, – це недостатня капіталізація, відсутність могутніх збутових мереж, обмеженість набору страхових послуг [4].

Одним із способів нарощування потужностей вітчизняних страхових компаній є об'єднання їх з іншими фінансовими структурами і створення на цій основі нових фінансово-структурних угруповань, здатних задовольнити потреби страхувальників у ширшому асортименті. Перший такий досвід реалізувався на страховому ринку України у 2001 р. із створенням фінансової групи "ТАС", до складу якої увійшли: два банки ("АКБ "ТАС-Комерцбанк" та ЗАК "ТАС-Інвестбанк") і три страхові компанії (ЗАТ "Страхова група "ТАС", ЗАТ "Страхова компанія "ТАС" та ЗАТ "Міжнародна страхова компанія").

Група "ТАС", заснована в 1998 році, є однією з найбільших фінансово-промислових груп України, що динамічно розвивається.

Сфера бізнес-інтересів Групи "ТАС" охоплює:

- фінансовий сектор (банківський та страховий сегменти);
- промислова група;
- нерухомість;
- венчурні проекти [5].

Однією з основних сфер діяльності Групи "ТАС" є фінансовий сектор економіки, який становить для Групи довгостроковий стратегічний інтерес. Увага до фінансового сектора обумовлена, перш за все, потенціалом зростання і високою динамікою розвитку. Тому активи фінансового сектора є одними з ключових у діяльності Групи "ТАС".

На даний період з Компаній, що здійснюють свою діяльність в фінансовому секторі, необхідно зазначити: Банк "Бізнес Стандарт"; Страхова Група "ТАС"; Страхова компанія "ТАС"; Європейське Агентство з повернення боргів; Перша Українська Міжнародна Лізингова Компанія.

Детальніше розглянемо страховий сегмент фінансового ринку.

На ринку страхових послуг Група "ТАС" у даний час представлена:

- Страховою групою "ТАС" (СГ ТАС), яка здійснює страхування ризиків (non-life);

- Страховою компанією "ТАС" (СК ТАС), яка спеціалізується по наданню послуг зі страхування життя.

Страхові компанії Групи "ТАС" є одними з лідерів у сегментах ринку страхових послуг України та знаходяться у першій п'ятірці страхових компаній.

Запорукою успішної реалізації страховими компаніями Групи "ТАС" стратегічних цілей свого розвитку є наявність розгалуженої мережі з продаж, підключення до обслуговування своїх клієнтів кращих сервісних і асистуючих компаній, експертів, сюрвейсерів та інших фахівців, а також використання практики перестраховування з провідними перестраховальниками світу.

ЗАТ "Страхова Група "ТАС" (СГ "ТАС") була заснована в 1998 році. Сьогодні СГ "ТАС" – один з лідерів українського страхового ринку, що підтверджується фінансовими показниками (обсягами капіталу, активів, страхових резервів, страхових премій та відшкодованих збитків) [6].

Найголовнішими фінансовими показниками, що характеризують фінансову стабільність кожної страхової компанії, є об'єм нарахованих премій, сплачені відшкодування та резерви. Дані показники відображають рівень виконання страховою компанією своїх зобов'язань згідно з укладеними договорами страхування та забезпечення страховиком майбутніх виплат страхового відшкодування. А саме:

- показник «Страхові премії» характеризує розмір коштів, отриманих страховиком за договорами страхування та перестраховування. Розмір страхових премій відображає забезпечення страховиком майбутніх виплат страхового відшкодування (страхових сум).

- показник «Страхові виплати» характеризує розмір коштів, фактично виплачених страховиком за страховими випадками.

Таким чином, за підсумками 2008 року СГ "ТАС" займала 7-е місце в рейтингу страхових компаній по страхуванню ризиків та її частка ринку склала 1,5%. Згідно з рис. 1 найбільший обсяг страхових премій за весь аналізований період було зафіксовано на початку 2007 року. Співвідношення страхових виплат до страхових премій на дану звітну дату складало 1:3. Наступна звітна дата вже характеризується зниженням обсягів страхових премій, а темп зростання в даний період становив 74% [6] (рис. 1).

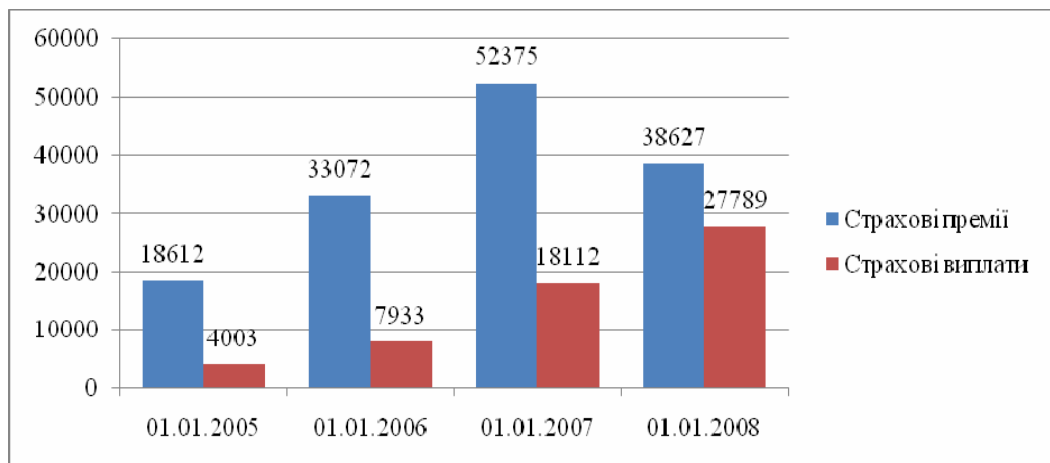

Рис. 1. Динаміка основних показників СГ "ТАС" (тис. дол.)

Джерело: інформація з офіційного сайту СГ "ТАС" [6]

Співвідношення виплат до премій на початок 2008 року складає 1:1,4. Треба також зазначити, що динаміка обсягів страхових виплат за весь аналізований період

характеризується лише зростанням, у той час, як обсяги страхових премій після 01.2007 різко знизилися та майже наблизилися до обсягів страхових виплат, що, звичайно, не є позитивним моментом у роботі даної СК. Щорічний темп зростання компанії складає не менше 60%.

Компанією активно використовуються підходи проектного менеджменту та методики реалізації передових технологій продаж. На сьогоднішній день компанія є універсальним страховиком, який пропонує клієнтам більше 100 страхових продуктів із 60 видів комплексних і спеціалізованих програм добровільного та обов'язкового страхування. Нею надаються високоякісні страхові послуги, до яких входять як традиційні види страхування, так і нові страхові продукти відповідно до сьогоденного дня.

Загалом СГ "ТАС" виконує страхування фінансових ризиків за наступними програмами:

- Програма добровільного страхування фінансових ризиків;
- Програма страхування фінансових (комерційних) ризиків при наданні товарного кредиту;
- Програма страхування фінансових (комерційних) ризиків при продажу устаткування на умовах відстрочення платежу;
- Програма придбання устаткування (техніки) в лізинг на умовах страхування майна і фінансових ризиків.

Конкретно страхова група "ТАС" пропонує наступні види добровільного страхування фінансових ризиків:

- страхування депозитного вкладу (страхування, пов'язане з ризиком неповернення грошової суми за депозитом внаслідок банкрутства банку);
- страхування на випадок неповернення банківських споживчих кредитів;
- страхування кредитів, наданих на придбання житла;
- страхування кредитів, наданих на придбання транспортних засобів;
- страхування фінансового ризику власника майна, пов'язаного з втратою майна.

Таким чином, у Компанії надаються високоякісні страхові послуги, вдосконалюються традиційні види страхування і створюються нові страхові продукти, потребу в яких диктує ринок.

ЗАТ "Страхова компанія "ТАС" (СК "ТАС") заснована в 2000 році. СК "ТАС" була першою вітчизняною компанією страхування життя. За підсумками 2008 року СК "ТАС" займала 4-е місце в загальному рейтингу страхових компаній по страхуванню життя, а частка її ринку склала 9,9% [7].

Приріст страхових платежів (премій) за 2007 рік склав 65%. При цьому частка нового портфеля склала 51% у загальному обсязі страхових платежів. За 2008 рік приріст страхових премій становив уже близько 90%, а співвідношення страхових виплат до страхових премій склало 1:30 (рис. 2).

Основними каналами дистрибуції послуг компанії є розвинені мережі страхових брокерів, серед яких лідируючі позиції належать також членам Групи "ТАС" – ТОВ "Ассіс-Тас" та ТОВ "ТАС-Фінанс".

Для подальшого прискорення зростання та посилення позицій на ринку страхування життя СК "ТАС" реалізує проекти зі створення власної агентської мережі та розвитку банківського страхування.

Канал банкострахування є одним з перспективних напрямків діяльності СК "ТАС", він забезпечив компанії приріст страхових внесків більше, ніж у два рази. Таких показників вдалося досягти завдяки тісній співпраці з провідними банківськими установами в сфері страхування життя позичальників. Крім того, напри-

кінці минулого року страхові посередники почали реалізовувати продукти банко-страхування (рис. 3).

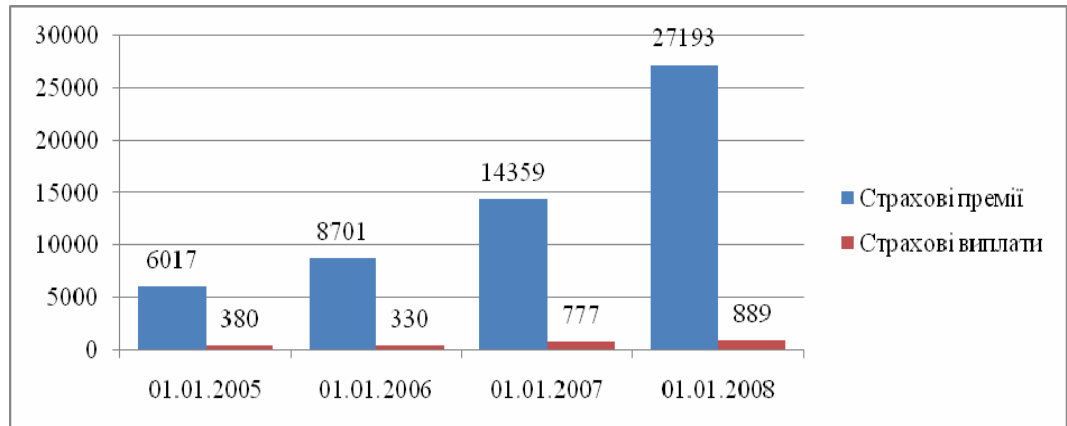

Рис. 2. Динаміка основних показників СК "ТАС" (тис. дол.)
Джерело: інформація з офіційного сайту СК "ТАС" [7]

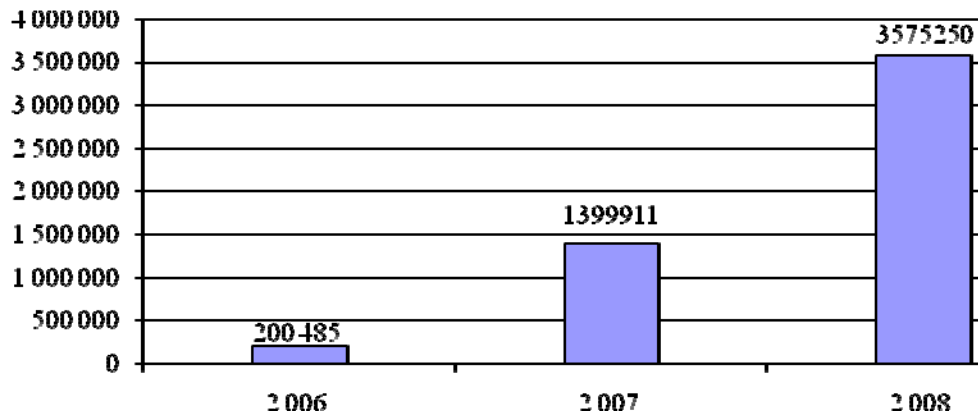

Рис. 3. Динаміка надходження страхових внесків СК "ТАС" за напрямком банкострахування (грн.)
Джерело: інформація з офіційного сайту СК "ТАС" [7]

Програми банкострахування Страхова компанія "ТАС" реалізує з 2006 року. На сьогоднішній день компанія акредитована у багатьох банках, що пропонують на ринку банківського кредитування різноманітні продукти: споживчі кредити, автокредитування, іпотечні продукти тощо. СК "ТАС" пропонує індивідуальний підхід у розробці програм страхування, гнучку тарифну політику та вигідні умови співробітництва.

Страхова компанія "ТАС" у різні часи отримала акредитацію в таких банках: ВАТ КБ "Надра"; ТОВ "Фінанси та кредит"; ВАТ "Кредитпромбанк"; ТОВ КБ "Даніель"; КБ "Експобанк"; ВАТ "Хрещатик"; ВАТ "Кредобанк"; ВАТ "Ощадбанк" та інші.

Розглянемо особливості продуктів банкострахування СК "ТАС":

1. Страхування життя позичальника банку – послуга, що забезпечує виплату банку в розмірі заборгованості позичальника при виникненні подій, пов'язаних із

його життям та здоров'ям, в результаті яких він не зможе виплатити отриманий кредит.

2. Кредитне страхування життя та банківські продукти

Іпотечні кредити: страхування життя та працездатності позичальника є невід'ємною частиною комплексного іпотечного страхування поряд зі страхуванням майна, що знаходиться у заставі, та втрати права власності.

Переваги програм страхування життя позичальника

Для банку або іншої кредитної установи: зниження кредитних ризиків; розширення спектра фінансових послуг для клієнтів банку; можливість підвищення доходності при продажу основних банківських продуктів.

Для клієнта: захист себе та своїх близьких від ризиків, пов'язаних з неможливістю виплати кредиту в разі настання непередбачених подій, що впливають на життя або стан здоров'я позичальника; можливість зберегти майно, придбане в кредит, у власності позичальника та його сім'ї; можливість отримання додаткових фінансових послуг банку на вигідних умовах.

3. Програма страхування життя позичальника іпотечного кредиту.

Ця програма страхування життя є надзвичайно важливою як для банку, так і для позичальника у зв'язку з довгостроковістю іпотечних кредитів. Програма реалізується через канал банкострахування. А саме: СК "ТАС" забезпечує повне та швидке погашення заборгованості позичальника перед банком за іпотечним кредитом разом із відсотками у випадку настання небажаних подій (смерті або настання інвалідності). При цьому родина позичальника звільняється від будь-яких зобов'язань перед банком, а майно, що було придбане за кошти кредиту, залишається у власності родини позичальника кредиту без будь-яких фінансових тягарів.

Таким чином, сьогодні СК "ТАС" успішно співробітничує з багатьма банками на ринку банківського кредитування та пропонує індивідуальний підхід у розробці програм страхування, гнучку тарифну політику та вигідні умови даного співробітництва.

Ще однією, не менш успішною, формою взаємодії банку та страхової компанії на фінансовому ринку можна назвати форму кооперації, що припускає утворення договірної альянсу та розповсюдження страхових послуг з угоди з банком через його агентську мережу на довготривалій або постійній основі. Дана форма співпраці вимагає координації спільного бізнесу.

Реалізація банківського страхування може здійснюватись на основі договорів про спільну діяльність банків та СК, тобто шляхом створення простого товариства, що є сьогодні найбільш перспективною формою. Або лише на основі агентських угод, що є найбільш поширеною формою співпраці в сфері реалізації банками концепції банківського страхування [8].

На сучасному етапі розвитку співпраці банків і страхових компаній одним із пріоритетних напрямів для страхових компаній та банків, особливо якщо вони мають спільних акціонерів, є надання лише цими установами комплексного страхового захисту й банківських послуг клієнтам, яких вони обслуговують. Цей напрям роботи взаємовигідний для всіх сторін.

Для клієнта – це можливість отримати гарантований і повний комплекс високоякісних страхових послуг установами однієї системи, підвищення безпеки господарських операцій, мінімізація витрат, можливість отримати всю необхідну інформацію про рівень і якість угоди, що укладається, тощо.

Для банку та страхової компанії – це можливість наростити ресурсну базу, отримати додатковий дохід, збільшити обсяги продажу банківських та страхових про-

дуктів, можливість ширшого залучення потенційних клієнтів до банку і страхової компанії, створення позитивного іміджу "фінансового супермаркету", розробки взаємовигідних схем роботи партнерів, встановлення тіснішого зв'язку з клієнтом, щоб стати його фінансовим радником тощо.

Більш детально форму співпраці банку та страхової компанії щодо надання цими установами комплексного страхового захисту й банківських послуг клієнтам, яких вони обслуговують, розглянемо на прикладі АБ «УкрСиббанк» і його страхових партнерів.

УкрСиббанк – національний лідер на ринку фінансових послуг. Багатий досвід роботи, бездоганна ділова репутація, персональна консультаційна підтримка з усіх питань фінансового обслуговування клієнтів є конкурентними перевагами УкрСиббанку. Саме тому УкрСиббанк дотримується політики взаємовигідної співпраці з різними фінансовими партнерами, постійно розширює спектр послуг, що надаються, та оптимізує свою тарифну політику. Крім різноманітних банківських продуктів та послуг Банк пропонує своїм клієнтам скористатись також послугами страхування фінансових ризиків на випадок настання непередбачуваних ситуацій.

Партнерами УкрСиббанку в галузі страхування є провідні страхові компанії – страхова компанія «АХА Україна» (АХА Group) та ПрАТ «СК «Кардіф». Більш детально проаналізуємо діяльність СК «АХА Україна» [9].

Страхова компанія «АХА Україна» є частиною АХА Group (Франція) – світового лідера в сфері фінансового захисту, що здійснює свою діяльність у 35 країнах світу з найбільшою концентрацією діяльності в Європі, Північній Америці та Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Акціонерами СК «АХА Україна» є також АКІБ «УкрСиббанк» (BNP Paribas Group), ТОВ «Українська лізингова компанія» (BNP Paribas) та ЗАТ «КУА УкрСиб Ессет Менеджмент» (BNP Paribas Group).

Страхова компанія «АХА Україна» за підсумками 2008 року показала позитивну динаміку зростання і розвитку. В 2008 році компанія збільшила збір страхових платежів на 31% порівняно з 2007 роком, до 302 млн. грн. Клієнтами компанії в 2008 році стали близько 200 тисяч чоловік.

Виплати компанії за підсумками попереднього року склали 129,5 млн. грн. Це на 18,9 млн. гривень більше, ніж у 2007 році. Рівень виплат страхової компанії «АХА Україна» складає 43%.

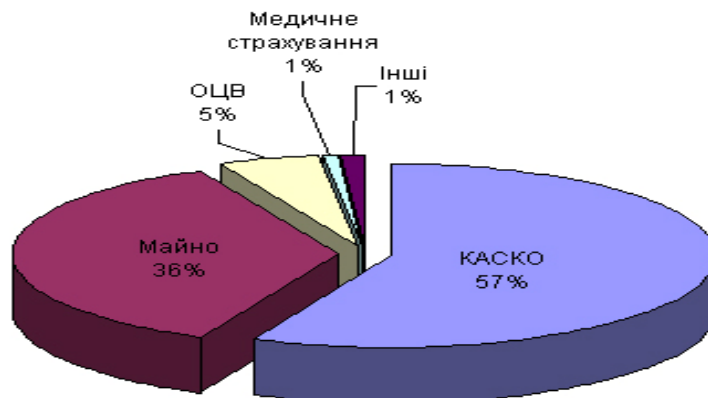

Рис. 4. Структура страхового портфеля СК «АХА Україна» (2008 р.)

Джерело: інформація з офіційного сайту СК «АХА Україна» [10]

У структурі портфеля компанії переважну частку займає автострахування КАСКО – 172,6 млн. грн., приріст премій згідно з яким у 2008 році склав 26%

(35,6 млн. грн.) у порівнянні з 2007 роком. Частка страхових премій фізичних осіб по КАСКО в загальному обсязі премій по даному виду страхування складає 93% (160,4 млн. грн.). Сума страхових відшкодувань за договорами КАСКО у 2008 складала 116,7 млн. гривень, показник рівня виплат досягає 68%, виплати за договорами страхування фізичних осіб складають 110,8 млн. грн.

Загальний обсяг премій зі страхування майна в 2008 році склав 108,3 млн. грн., це на 30% більше, ніж у 2007 році. Обсяг страхових премій страхування майна фізичних осіб у 2008 році склав 80,6 млн. грн., 74% у загальному обсязі зібраних премій зі страхування майна.

Обсяг зібраних премій по обов'язковому страхуванню цивільно-правової відповідальності (ОСЦПВ) склав 15,1 млн. грн., що на 164% більше, ніж за 12 місяців 2007 року. Виплати за договорами страхування по ОСПВ у 2008 році склали 8,9 млн. гривень, показник рівня виплат становить 59%. Приріст премій по медичному страхуванню склав 254%, а саме страхові премії склали 2,4 млн. грн. [10].

За результатами оцінки ринку ризикового страхування України у 2008 році серед класичних компаній АХА займає 3-є місце як за загальним обсягом страхових премій, так і об'ємом премій фізичних осіб.

Страхова компанія «АХА Україна» за підсумками 2009 року також показала позитивну динаміку зростання та розвитку. В 2009 році компанія збільшила збір страхових платежів на 18% порівняно з 2008 роком, до 356,3 млн. грн. Виплати компанії за підсумками минулого року склали 122,7 млн. грн.

Страхова компанія «АХА Україна» спеціалізується на дистрибуції через банківські канали. Регіональна мережа компанії нараховує 39 представництв у всіх регіонах України. Придбати поліси СК «АХА Україна» можна в будь-якому відділенні АТ «УкрСиббанку» (BNP Paribas), а це більше 1000 відділень по всій території України.

З перших днів, працюючи в партнерстві з УкрСиббанком, страхова компанія «АХА Україна» позиціонується як експерт на ринку банківського страхування, впроваджуючи інноваційні страхові продукти європейської якості.

Станом на 01.01.2010 страхові партнери УкрСиббанку здійснили виплати його клієнтам на суму, що перевищує 7,7 мільйона гривень [10].

Для розрахунку та прогнозу подальшої співпраці УкрСиббанку і його страхового партнера «АХА Україна», пропонується модель, яка ґрунтується на методах екстраполяції тенденції (тренду). Концепція розрахунку та прогнозу даної співпраці зводиться до наступного:

Задається динамічний ряд доходів банку від співпраці зі СК $Y(t)$, де t – змінна часу, $t=1, 2, \dots, n$, n – кількість спостережень.

Таблиця 1. Дохід УкрСиббанку від страхової діяльності (грн.)

t	Період	Дохід УкрСиббанку від страхової діяльності (грн.)
1	2006	97 235
2	2007	165 964
3	2008	577 000
4	2009	552 000

Джерело: авторські розрахунки на основі даних УкрСиббанку [9].

Робимо вибір виду рівняння, яке адекватно відповідає досліджуваним процесам. Оцінювання параметрів трендових рівнянь здійснюється методом найменших квадратів. Теоретично рівняння тренду може бути описане широким спектром залежностей: лінійна, квадратична, степенева, показникова, експоненційна тощо.

Побудуємо декілька трендів та оберемо оптимальний. А оптимальний варіант (більш надійна лінія тренду) буде той, де значення R-квадрат дорівнює або близьке до 1. Адже даний показник відображає близькість значень лінії тренду до фактичних даних.

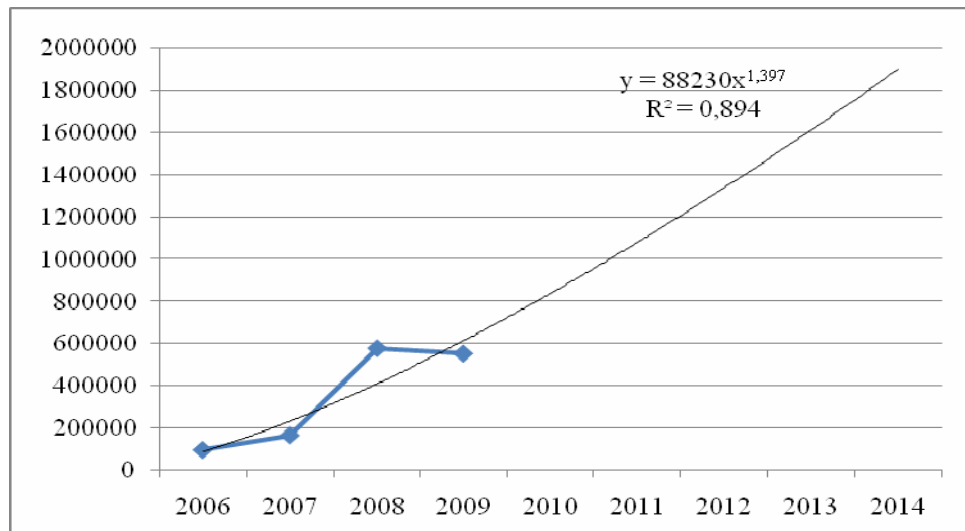
Порівняємо отримані значення R-квадрата.

Таблиця 2. Порівняльна таблиця для коефіцієнтів детермінації

Лінія тренду	Значення R-квадрату
Лінійна	0,829
Квадратична	0,84
Степенева	0,894
Експоненційна	0,88
Логарифмічна	0,808

Джерело: авторські розрахунки на основі даних УкрСиббанку[9].

Тож можна зробити висновок, що степеневая лінія тренду буде в нашому випадку найбільш надійною. Зображена на рис. 5 степеневая лінія тренду корисна для опису монотонно зростаючої або монотонно спадаючої величини.

Рис. 5. Дохід УкрСиббанку від страхової діяльності
Джерело: авторські розрахунки на основі даних УкрСиббанку [9]

Таким чином, прогноз здійснюється виходячи з припущення, що виявлена тенденція у досліджуваному динамічному ряді матиме місце і в перспективі. Але при цьому збіг точкового прогнозу з фактичними даними малоймовірний.

«АХА Україна» надає наступні страхові продукти для корпоративних клієнтів УкрСиббанку: Страхування майна юридичних осіб; Страхування спецтехніки; Страхування транспортних засобів КАСКО; Страхування ОСАГО; Медичне страхування колективів; Страхування вантажів та багажу.

Клієнтам – представникам середнього та малого бізнесу і приватним клієнтам – страховий партнер УкрСиббанку надає наступні страхові послуги: Поліс обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів; Програма «КАСКО – Все включено» передбачає максимальне страхове покриття та захист від УСІХ можливих ризиків; Поліс страхування виїжджаючих за кордон надається держателям платіжних карток класу Gold та

Platinum у рамках річного обслуговування карткового рахунка; Програма комплексного страхування здоров'я позичальника передбачає страхування від неплатоспроможності за кредитом; Програма страхування вкладника передбачає підтримку в скрутних ситуаціях, що склались внаслідок непередбачуваних подій; Програма страхування від нещасних випадків.

Отже, нами було розглянуто форму співпраці банку і страхової компанії, що мають спільних акціонерів, яка передбачає надання цими установами комплексного страхового захисту та банківських послуг своїм клієнтам.

Таким чином, сучасна консолідація банківського та страхового бізнесу – це суттєва зміна бізнес-архітектури фінансового ринку, а саме: не лише зміна його структури, але й запровадження нових моделей співпраці між учасниками ринку та формування продуктів і каналів, що не мали поширення до цього.

Пошук ефективної моделі співпраці пов'язаний не лише із зростаючою інтеграцією на світових фінансових ринках, а також прагненням самих банків до перетворення на універсальні інституції, що здатні заповнити кожен фінансову потребу своїх клієнтів. Як доводить досвід, чим більш консолідована й об'єднана єдиним капіталом модель функціонування банківського та страхового бізнесу, тим більші та довготриваліші переваги і прибутки можна від неї отримати.

Бібліографічні посилання та примітки

1. Науменкова С. Ринок фінансових послуг: основні тенденції розвитку / С. Науменкова // Вісник НБУ. – 2008. – №1. – С. 36-43.
2. Альошина Л.С. Активізація інтеграційних процесів у взаємовідносинах банків і страхових організацій / Л.С. Альошина, Л.О. Петик // Фінанси України. – К.: Україна, 2006. – № 6. – С.107-113.
3. Єрмошенко А.М. Порівняння основних моделей банківського страхування / А.М. Єрмошенко // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 3(81). – С. 167-174.
4. Фурман В. Тенденції створення фінансових груп / В. Фурман // Финансовый директор. – 2002. – №6. – С.19-21.
5. Офіційний сайт Інвестиційно-фінансової Групи «ТАС» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tas.ua>
6. Офіційний сайт СГ «ТАС» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tas-insurance.com.ua>
7. Офіційний сайт СК «АХА Україна» (АХА Group) [Електронний ресурс]. – Режим доступу у: <http://www.axa-ukraine.com/ukr/company>
8. Кузьмінський В.О. Теоретичні основи інтеграції капіталів / В.О. Кузьмінський // Фінанси України. – 2003. – №2. – С.124-131.
9. Офіційний сайт АКІБ «УкрСиббанк» (BNP Paribas Group) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrsibbank.com>
10. Офіційний сайт СК «АХА Україна» (АХА Group) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.axa-ukraine.com/ukr/company>

Надійшла до редколегії 17.01.2011.